

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Radovana Havelce a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína a JUDr. Jana Vyklického v právní věci žalobce **Mgr. F. H.,** proti žalovanému **Krajskému úřadu Olomouckého kraje,** se sídlem Olomouc, Jeremenkova 119/40a, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci ze dne 29. 11. 2016, č. j. 65 A 12/2015 – 19,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalovaný **je povinen** uhradit žalobci náklady řízení o kasační stížnosti ve výši 4.114 Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám Mgr. Veroniky Janíčkové, advokátky se sídlem Olomouc, Křížkovského 844/3.

Odůvodnění:

[1] Rozhodnutím Krajského úřadu Olomouckého kraje (dále též jen „žalovaný“) ze dne 5. 1. 2015, č. j. KUOK 114400/2014, bylo zamítnuto odvolání žalobce proti rozhodnutí Magistrátu města Olomouce, odboru agendy řidičů a motorových vozidel (dále též jen „správní orgán I. stupně“) ze dne 7. 10. 2014, č. j. SMOL/209811/2014/OARMV/PZP/Gra, a toto rozhodnutí bylo potvrzeno. Rozhodnutím správního orgánu I. stupně byl žalobce uznán vinným ze spáchání správního deliktu dle § 125f odst. 1 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o silničním provozu“), za což mu byla uložena pokuta ve výši 5.000 Kč a současně povinnost uhradit náklady správního řízení. Předmětného správního deliktu se měl žalobce dopustit tím, že jako provozovatel motorového vozidla tovární značky VW, r. z. X, v rozporu s § 10 odst. 3 zákona o silničním provozu, nezajistil, aby při užití vozidla na pozemní komunikaci byly dodržovány povinnosti řidiče a pravidla provozu na

pozemních komunikacích, neboť ze strany neznámého řidiče předmětného motorového vozidla došlo ke spáchání přestupku dle § 125c odst. 1 písm. f) bod 11 zákona o silničním provozu tím, že dne 6. 1. 2014 v době od 6:50 hod. do 7:05 hod. v O. na ulici F. neoprávněně zastavil a stál s předmětným motorovým vozidlem v úseku platnosti svislé dopravní značky IP 12 „*Vyhrazené parkoviště*“ se symbolem „*O7*“ pro osobu těžce zdravotně postiženou, která je doplněná vodorovnou dopravní značkou V 10f „*Vyhrazené parkoviště pro vozidlo přepravující osobu těžce zdravotně postiženou*“, čímž porušil § 4 písm. c) zákona o silničním provozu a § 67 odst. 8 téhož zákona. Rozhodnutí žalovaného napadl žalobce žalobou; rozsudkem Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci ze dne 29. 11. 2016, č. j. 65 A 12/2015 – 19, bylo rozhodnutí žalovaného zrušeno a věc mu byla vrácena k dalšímu řízení.

[2] V napadeném rozsudku se krajský soud nejdříve neztotožnil s žalobní námitkou prekluze práva k projednání předmětného deliktu. Konstatoval, že namítané analogické užití § 20 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích (dále jen „zákon o přestupcích“) o zániku odpovědnosti za přestupek vylučuje v případě správního deliktu provozovatele vozidla dle § 125f zákona o silničním provozu vlastní právní úprava zániku odpovědnosti za správní delikt obsažená v zákoně o silničním provozu (§ 125e odst. 3, ve spojení s § 125e odst. 5). Krajský soud rovněž odmítl jako nedůvodnou námitku nepřezkoumatelnosti rozhodnutí žalovaného.

[3] Dále se již krajský soud zabýval podmínkami pro zahájení řízení o správním deliktu provozovatele vozidla dle § 125f zákona o silničním provozu. S odkazem na judikaturu Nejvyššího správního soudu (rozsudky ze dne 11. 12. 2014, č. j. 3 As 7/2014 – 2, ze dne 21. 11. 2014, č. j. 1 As 131/2014 – 45, ze dne 22. 10. 2015, č. j. 8 As 110/2015 – 46) poukázal na smysl konstrukce odpovědnosti provozovatele vozidla za správní delikt a zároveň zdůraznil, že správní delikt provozovatele vozidla dle § 125f zákona o silničním provozu je nutno chápat jako delikt subsidiární. Teprve v případě, kdy není možné s určitostí zjistit řidiče vozidla, který spáchal předmětný přestupek, činí zákon odpovědným provozovatele vozidla za to, že svěřil řízení vozidla jinému a nezajistil, aby byly dodržovány povinnosti řidiče a pravidla provozu na pozemních komunikacích. Primárně tedy za delikt odpovídá řidič vozidla. Teprve nelze-li skutečného řidiče na základě důkazů či indicií zjistit, vést proti němu přestupkové řízení a spáchání přestupku mu prokázat, nese odpovědnost za delikt provozovatel. V uvedeném kontextu krajský soud zdůraznil, že žalobce při podání vysvětlení dne 1. 7. 2014 jednoznačně změnil své původní tvrzení, že v rozhodné době měl vozidlo zapůjčené M. M., neboť nově uvedl, že vozidlo měl v době spáchání přestupku v užívání a nikomu je nepůjčil. Uvedené tvrzení je dle názoru krajského soudu již samo o sobě dostatečné k zahájení řízení o přestupku proti žalobci. Ani tvrzení žalobce, že žádný přestupek nespáchal a že s vozidlem nezaparkoval dne 6. 1 2014 na ulici F. v O. na místě vyhrazeném pro invalidy, dle krajského soudu nijak nekoliduje s jeho tvrzením, že uvedeného dne měl vozidlo ve své dispozici, tj. byl řidičem předmětného vozidla v době posuzovaného skutku. Žalobce totiž zpochybnil toliko fakt, že se popsaný přestupek vůbec stal, respektive svou odpovědnost za něj, nikoli skutečnost, že byl jedinou osobou, která daného dne nakládala s předmětným vozidlem. Krajský soud proto uzavřel, že skutečností dostatečně odůvodňující zahájení přestupkového řízení proti určité osobě je v případě porušení zákazu parkování, respektive parkování na vyhrazeném místě, nepochybně

tvrzení osoby, která je provozovatelem vozidla, že v den, kdy mělo k přestupkovému jednání dojít, byla jedinou osobou, která mohla vozidlem disponovat.

[4] V posuzované věci tak nebyly splněny podmínky pro zahájení řízení o správním deliktu provozovatele vozidla. Pro existenci této vady řízení, která měla vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí, se krajský soud již věcně nezabýval námitkou nedostatečně zjištěného skutkového stavu, tj. nedostatku podkladů pro závěr, že vůbec došlo k porušení povinnosti řidiče předmětného vozidla uložené mu § 4 písm. c) zákona o silničním provozu a § 67 odst. 8 téhož zákona.

[5] Proti tomuto rozsudku brojí žalovaný (dále jen „stěžovatel“) kasační stížností, odkazující na důvody uvedené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

[6] Stěžovatel se v kasační stížnosti neztotožňuje s názorem krajského soudu, že správní orgán I. stupně neučinil nezbytné kroky ke zjištění pachatele přestupku a dospěl k nesprávnému závěru, že nebyly zjištěny skutečnosti odůvodňující zahájení řízení o přestupku proti konkrétní osobě. Dle stěžovatele ze skutečnosti, že žalobce na základě výzvy vydané podle § 125h zákona o silničním provozu uvedl, že vozidlo řídila osoba, o které bylo následně zjištěno, že zemřela, a z dalšího nejednoznačného tvrzení žalobce, že *vozidlo nemohl mít k dispozici nikdo jiný*, nelze učinit závěr, že jsou dány skutečnosti odůvodňující zahájení přestupkového řízení proti konkrétní osobě (žalobci). Na podporu svých tvrzení o splnění povinnosti nezbytných kroků ke zjištění totožnosti řidiče ve smyslu § 125f odst. 4 zákona o silničním provozu a o účelovosti, respektive zjevné procesní obstrukci žalobce, stěžovatel odkázal na judikaturu zdejšího soudu (rozsudky ze dne 22. 10. 2016, č. j. 8 As 110/2015 – 46, a ze dne 16. 6. 2016, č. j. 6 As 73/2016 – 40).

[7] Žalobce ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že argumentace stěžovatele nereflektuje celý stav věci a ignoruje obsah správního spisu. Má za to, že jen vytržením části věci mohl stěžovatel dospět k závěru, že na daný případ lze aplikovat závěry vyslovené v jím odkazovaných rozsudcích zdejšího soudu. Okolnosti a skutečnosti tvořící součást věci, které stěžovatel v kasační stížnosti opomenul, zcela odůvodnily závěry napadeného rozsudku. Navrhl proto, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl.

[8] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu podané kasační stížnosti (§ 109 odst. 3, věta před středníkem s. ř. s.) a z důvodů v ní uvedených (§ 109 odst. 4, věta před středníkem s. ř. s.). Ve věci přitom rozhodl bez nařízení jednání za podmínek vyplývajících z § 109 odst. 2, věty první s. ř. s.

[9] Kasační stížnost není důvodná.

[10] Jádrem kasační stížnosti je otázka, zda byla splněna podmínka projednatelnosti správního deliktu provozovatele vozidla uvedená v § 125f odst. 4 písm. a) zákona o silničním provozu.

[11] Podle § 125f odst. 1 zákona o silničním provozu *se právnická nebo fyzická osoba dopustí správního deliktu tím, že jako provozovatel vozidla v rozporu s § 10 nezajistí, aby při*

užití vozidla na pozemní komunikaci byly dodržovány povinnosti řidiče a pravidla provozu na pozemních komunikacích stanovená tímto zákonem.

[12] Podle § 125f odst. 2 písm. b) zákona o silničním provozu *právnická nebo fyzická osoba za správní delikt odpovídá, pokud porušení povinností řidiče nebo pravidel provozu na pozemních komunikacích vykazuje znaky přestupku podle tohoto zákona* [v projednávané věci jde o přestupek neoprávněného parkování dle § 125c odst. 1 písm. f) bod 11 zákona o silničním provozu].

[13] Dle § 125f odst. 4 písm. a) zákona o silničním provozu *obecní úřad obce s rozšířenou působností správní delikt podle odstavce 1 projedná, pouze pokud učinil nezbytné kroky ke zjištění pachatele přestupku a nezahájil řízení o přestupku a věc odložil, protože nezjistil skutečnosti odůvodňující zahájení řízení proti určité osobě.*

[14] Výkladem citovaných ustanovení se opakovaně zabývala judikatura Nejvyššího správního soudu, z níž vyplývá, že *„[s]myslem uzákonění správního deliktu provozovatele vozidla bylo postihnout taková deliktní jednání, u nichž bylo z povahy věci obtížné až nemožné bez spolupráce provozovatele vozidla identifikovat konkrétního pachatele přestupku (například v případě překročení nejvyšší povolené rychlosti zjištěné automatickým radarem, nesprávného parkování atp.). V těchto případech totiž správní orgány často jednoznačně zjistily spáchání přestupku, ale při zjišťování totožnosti pachatele byly odkázány na vysvětlení podané registrovaným provozovatelem vozidla. Pokud provozovatel odepřel podání vysvětlení s tím, že by jím vystavil postihu osobu blízkou (§ 60 odst. 1 věta za středníkem zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů), správní orgány se ocitly ve stavu důkazní nouze a věc odložily, protože při množství podobných dopravních přestupků bylo vyloučeno zjišťovat totožnost přestupců jinými způsoby.“* (rozsudek ze dne 29. 9. 2016, č. j. 7 As 129/2016 – 35; obdobně viz rozsudek ze dne 22. 10. 2015, č. j. 8 As 110/2015 – 46; citovaná rozhodnutí tohoto soudu jsou dostupná z www.nssoud.cz).

[15] Zároveň Nejvyšší správní soud opakovaně judikoval, že *„[p]odle § 125f odst. 4 zákona o silničním provozu správní orgán projedná správní delikt provozovatele vozidla teprve tehdy, učinil-li nezbytné kroky ke zjištění pachatele přestupku, ale nezahájil řízení o přestupku a věc odložil, protože nezjistil skutečnosti odůvodňující zahájení řízení proti určité osobě [§ 125f odst. 4 písm. a)], nebo řízení o přestupku zastavil, protože obviněnému z přestupku nebylo spáchání skutku prokázáno [§ 125f odst. 4 písm. b)]. Toto ustanovení vyjadřuje subsidiaritu odpovědnosti za správní delikt provozovatele vozidla vůči odpovědnosti za přestupek (...) Přednost odpovědnosti za přestupek je patrná i z § 125h odst. 6 zákona o silničním provozu, podle kterého správní orgán poučí provozovatele, jehož vozidlem nezjištěný řidič spáchal přestupek, o možnosti sdělit údaje o totožnosti řidiče vozidla v době spáchání přestupku.“* (rozsudek ze dne 29. 6. 2016, č. j. 2 As 33/2016 – 53; obdobně viz rozsudky ze dne 9. 2. 2017, č. j. 1 As 301/2016 – 58, či ze dne 24. 5. 2017, č. j. 3 As 114/2016 – 46). Z citované judikatury je tedy zcela patrné, že teprve v případě, kdy není možné s určitostí zjistit řidiče vozidla, který spáchal předmětný přestupek, činí zákon odpovědným provozovatele vozidla za to, že svěřil řízení vozidla jinému a nezajistil, aby byly dodržovány povinnosti řidiče a pravidla provozu na pozemních komunikacích (viz též rozsudky ze dne 26. 11. 2014, č. j. 1 As 131/20147 – 45, ze dne 28. 11. 2016, č. j. 8 As 156/2016 – 35, ze dne 21. 12. 2016, č. j. 1 As 247/2016 – 30, či ze dne 22. 3. 2017, č. j. 2 As 12/2017 – 57).

[16] Nejvyšší správní soud se taktéž opakovaně vyjádřil k rozsahu povinnosti správních orgánů zjišťovat skutečnosti odůvodňující zahájení řízení (o přestupku) proti určité osobě ve smyslu § 125f odst. 4 zákona o silničním provozu (například rozsudky ze dne 22. 10. 2015, č. j. 8 As 110/2015 – 46, ze dne 18. 5. 2015, č. j. 3 As 204/2015 – 22, či ze dne 23. 3. 2016, č. j. 6 As 128/2015 – 32). Z rozsudku prvně zmiňovaného se podává, že by šlo *„proti smyslu úpravy správního deliktu provozovatele vozidla vyžadovat po správních orgánech rozsáhlé kroky směřující k určení totožnosti přestupce, nemají-li pro takové zjištění potřebné indicie a případné označení řidiče provozovatelem vozidla k výzvě podle § 125h odst. 6 zákona o silničním provozu zjevně nevede, resp. nemůže vést k nalezení a usvědčení pachatele přestupku. Budou-li mít správní orgány (ať již na základě označení řidiče provozovatelem vozidla nebo na základě jiných skutkových okolností) reálnou příležitost zjistit přestupce, musí se o to pokusit.“* (zvýraznění doplněno).

[17] V kontextu nastíněné judikatury Nejvyšší správní soud přistoupil k posouzení otázky, zda správní orgány splnily podmínku projednatelnosti správního deliktu provozovatele vozidla dle § 125f odst. 4 písm. a) zákona o silničním provozu.

[18] Nejdříve Nejvyšší správní soud považuje za vhodné zrekapitulovat podstatné skutečnosti vyplývající z obsahu správního spisu:

[19] Správní orgán I. stupně na základě oznámení přestupku ze dne 17. 1. 2014 a úředních záznamů ze dne 6. 1. 2014 a 17. 1. 2014, včetně přiložené fotodokumentace přestupkového jednání, vyzval žalobce, jakožto provozovatele předmětného vozidla, k zaplacení částky ve výši 1.000 Kč podle § 125h odst. 1 zákona o silničním provozu, nebo k oznámení údajů o totožnosti řidiče předmětného vozidla (výzva ze dne 23. 4. 2014). V reakci na uvedenou výzvu žalobce dopisem ze dne 7. 5. 2014 správnímu orgánu I. stupně sdělil, že předmětné vozidlo svěřil panu M. M. Po vrácení zásilky obsahující předvolání k podání vysvětlení označené osobě správní orgán I. stupně z centrální evidence obyvatel zjistil, že tato osoba dne 18. 2. 2014 zemřela. Po tomto zjištění správní orgán I. stupně předvolal k podání vysvětlení žalobce, který dne 1. 7. 2014 změnil své původní tvrzení o řidiči vozidla a sdělil, že *„vozidlo jsem v té době měl v užívání já a nejsem si vědom, že bych parkoval na vyhrazeném parkovišti pro invalidy v O. na ulici F. V inkriminovanou dobu jsem vozidlo nikomu nepůjčil. Nesouhlasím s tím, že jsem parkoval na invalidech.“* Následně správní orgán I. stupně vydal dne 2. 7. 2014 úřední záznam o odložení přestupku podle § 66 odst. 3 písm. g) zákona o přestupcích a věc dále posuzoval v režimu odpovědnosti provozovatele vozidla za správní delikt dle § 125f odst. 1 zákona o silničním provozu.

[20] Stěžovatel v kasační stížnosti namítá, že správní orgán I. stupně dostál své povinnosti učinit nezbytné kroky ke zjištění totožnosti řidiče předmětného vozidla za účelem zahájení řízení o přestupku ve smyslu § 125f odst. 4 zákona o silničním provozu; na podporu svého tvrzení odkázal na závěry již výše citovaného rozsudku zdejšího soudu ze dne 22. 10. 2016, č. j. 8 As 110/2015 – 46. S tímto názorem nemá Nejvyšší správní soud důvod jakkoli polemizovat, přičemž ani krajský soud netvrdil, že by prvoinstanční orgán této své povinnosti nedostál. Správnímu orgánu I. stupně je napadeným rozsudkem vytýkána až skutečnost, že na základě zjištěných informací dospěl k nesprávnému závěru o existenci podmínek pro odložení přestupku dle § 66 odst. 3 písm. g) zákona o přestupcích.

Správní orgán I. stupně byl totiž při svém šetření za účelem zjištění totožnosti řidiče aktivní nad rozsah svých povinností, neboť po zjištění úmrtí žalobcem označené osoby věc, v souladu s § 66 odst. 3 písm. g) zákona o přestupcích a výše citovanou judikaturou Nejvyššího správního soudu (včetně rozsudku ze dne 16. 6. 2016, č. j. 6 As 73/2016 – 40, na něhož stěžovatel v kasační stížnosti také odkázal), neodložil a dále pokračoval v šetření přestupkového jednání. Jestliže namísto odložení přestupkové věci správní orgán I. stupně vyzval žalobce opětovně (srov. § 125h odst. 6, větu první a druhou zákona o silničním provozu) k podání vysvětlení, kde žalobce dne 1. 7. 2014 sdělil, že v rozhodné době předmětné vozidlo měl v užívání on sám a nikomu jej nepůjčil, byla zjištěna skutečnost odůvodňující zahájení řízení o přestupku proti určité osobě, tj. žalobci, čímž byla vyloučena možnost projednání správního deliktu provozovatele vozidla pro nenaplnění podmínky vyplývající z ustanovení § 125f odst. 4 písm. a) zákona o silničním provozu.

[21] V intencích citované judikatury a skutečností vyplývajících ze správního spisu tedy Nejvyšší správní soud plně aprobuje závěr krajského soudu, že nebyly splněny podmínky pro zahájení řízení o správním deliktu provozovatele vozidla dle § 125f zákona o silničním provozu, a to z důvodu existence skutečností odůvodňujících zahájení přestupkového řízení proti určité osobě, tj. žalobci [§ 125f odst. 4 písm. a)]. Správními orgány tedy nebyla respektována subsidiarita odpovědnosti provozovatele vozidla za správní delikt vůči odpovědnosti řidiče za přestupek a nebyly tak splněny podmínky pro vedení řízení o správním deliktu provozovatele vozidla.

[22] Vzhledem k tomu, že Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost nedůvodnou, nezbylo mu, než ji za podmínek vyplývajících z § 110 odst. 1, *in fine* s. ř. s. zamítnout.

[23] O náhradě nákladů tohoto řízení bylo rozhodnuto ve smyslu § 60 odst. 1, věty první s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s., dle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Vzhledem k tomu, že stěžovatel byl v řízení o kasační stížnosti procesně neúspěšný, náleží právo na náhradu nákladů řízení úspěšnému žalobci. Její výše je představována odměnou jeho tehdejší právní zástupkyně Mgr. Veroniky Janíčkové (zdejší soud obdržel oznámení o ukončení právního zastoupení), a to za jeden úkon právní služby (sepis vyjádření ke kasační stížnosti) v částce 3.100 Kč [§ 7, § 9 odst. 4 písm. d) a § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, ve znění pozdějších předpisů] a náhradou jejích hotových výdajů v částce 300 Kč (§ 13 odst. 3 téže vyhlášky); celkem tedy 3.400 Kč. Zástupkyně žalobce doložila, že je plátkyní daně z přidané hodnoty. Podle § 57 odst. 2 s. ř. s. proto byla odměna advokátky navýšena o částku odpovídající této dani. Odměna za zastoupení, včetně daně z přidané hodnoty, tedy činí 4.114 Kč a bude vyplacena k jejím rukám.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 31. října 2017

pokračování

Mgr. Radovan Havelec
předseda senátu